

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

FÖRSKOLLÄRARENS STRATEGIER I KONFLIKTHANTERING

Och hur förskollärarna motiverar sina val av strategier

ULRIKA ULSTRUP

VIKTORIA LEGRÉN

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Ester Catucci

Examinator: Jonas Nordmark

Termin 7

År 2019

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Akademien för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE
PEA098 15 hp
VT 2019

SAMMANFATTNING

Ulrika Ulstrup och Viktoria Legrén

Förskollärares strategier i konflikthantering

- och hur förskollärarna motiverar sin val av strategier

The preschool teacher's strategies in conflict management

- and how preschool teachers motivate their choice of strategies

Årtal 2019

Antal sidor: 29

Undersökningens syfte var att öka kunskaper om hur förskollärare arbetar med konflikthantering. Ur syftet formulerades två frågeställningar: Vilka strategier beskriver förskollärarna att de använder sig av i arbetet med konflikthantering? hur motiverar förskollärarna sina val av strategier?

Metoden i det självständiga arbetet var en kvalitativ undersökning med semistrukturerade intervjuer med åtta förskollärare på tre olika förskolor, en privat förskola och två kommunala förskolor. I undersökningen genomfördes en tematisk analys. Den teoretiska utgångspunkten vi valt är sociokulturellt perspektiv där interaktion är en viktig aspekt för hur vi människor lär av varandra och där språket samt proximala utvecklingszonen är centrala begrepp att förhålla sig till.

Resultatet visar att förskollärarna använde strategier i form av: förebyggande strategier, kommunikativa strategier, närvarande förskollärare, hjälpa barnen att sätta ord på känslor, positiv inställning, kroppsspråk i arbetet med konflikthantering och förklaringar till dessa strategier. I resultatets slutsats framkom det att förskollärarna är närvarande i konfliktsituationerna för att hjälpa barnen att finna olika strategier och för att lära sig att använda sina ord istället för att gå i affekt.

Nyckelord: Förskollärare, strategier, konflikthantering och motivering.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	2
1.2	Frågeställningar.....	2
1.3	Uppsatsdisposition.....	2
2	Bakgrund.....	3
2.1	Begreppsdefinitioner.....	3
2.2	Litteratursökning.....	3
2.3	Styrdokument.....	4
2.4	Tidigare forskning.....	4
2.4.1	Förskollärares utbildning i konflikthantering.....	4
2.4.2	Förskollärares problemlösning med små barn.....	5
2.4.3	Förskollärares strategier gällande konflikthantering.....	5
2.5	Teoretiska utgångspunkter.....	7
2.5.1	Det sociokulturella perspektivet.....	7
3	Metod.....	8
3.1	Forskningsansats.....	8
3.2	Datainsamlingsmetod.....	9
3.3	Urval.....	9
3.4	Genomförande.....	10
3.5	Dataanalys.....	10
3.6	Tillförlitlighet.....	11
3.7	Forskningsetiska principer.....	12
4	Resultatredogörelse.....	12
4.1	Strategier som förskollärarna använder sig av i konflikthantering.....	12
4.1.1	Förebyggande strategier.....	13
4.1.2	Kommunikativa strategier.....	13
4.1.3	Närvarande förskollärare som strategi.....	14
4.1.4	Hjälpa barnen att sätta ord på känslor.....	14
4.1.5	Positiv inställning som en strategi.....	15
4.1.6	Kroppsspråk som strategi.....	15
4.2	Förklaringar till hur förskollärarna motiverar sina val av strategier.....	16
4.2.1	Medvetna strategier ger ett tydligt förhållningsätt.....	16
4.2.2	Visa hänsyn till barnen.....	16
4.2.3	Finns inga strategier utbryter kaos.....	17
4.3	Sammanfattning.....	17
5	Analys.....	18
5.1	Strategier som förskollärarna använder sig av i konflikthantering.....	18

5.1.1	Analys av förebyggande strategier	18
5.1.2	Analys av kommunikativa strategier	19
5.1.3	Analys av närvarande förskollärare.....	19
5.1.4	Analys av att hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor	20
5.1.5	Analys av positiv inställning som en strategi	21
5.1.6	Analys av kroppsspråk som strategier.....	21
5.2	Förklaringar till hur förskollärarna motiverar sina val av strategier... 21	
5.2.1	Analys av medvetna strategier ger tydligt förhållningssätt.....	21
5.2.2	Analys av visa hänsyn till barnen	22
5.2.3	Analys av finns inga strategier utbryter kaos	22
6	Diskussion	23
6.1	Metoddiskussion	23
6.2	Resultatdiskussion	24
6.2.1	Vilka strategier beskriver förskollärarna att de använder sig av i arbetet med konflikthantering?.....	24
6.2.2	Hur motiverar förskollärarna sina val av strategier.....	27
7	Avslutande del	28
7.1	Slutsatser.....	28
7.2	Undersökningens betydelse för förskolläraryrket.....	28
7.3	Förslag till fortsatta studier	29
	Referenslista.....	
	Bilaga 1: Missivbrev.....	
	Bilaga 2 Frågeguide.....	

1 Inledning

Intresset för konflikthanteringsstrategier växte fram utifrån våra erfarenheter från vår praktik under förskolläraryrket och genom en kurs om ledarskap i förskolan. Vi upplevde dock att det saknades konkreta och uttalade konflikthanteringsstrategier samt att förskollärarna använde sig av olika strategier efter egna erfarenheter. Konflikter uppstår naturligt i mänskliga relationer i vår omgivning och i förskolans verksamhet (Palm, 2012).

Inom olika kulturer anses konflikter ha en negativ påverkan och är då också något som människan vill undvika eller fly ifrån. Människor präglas av den kultur de kommer från, där uppfostran har en stark inverkan på rådande föreställningar om konflikter och ageranden i konfliktsituationer. Med detta som utgångspunkt har förskollärare ett ansvar att agera som bra förebilder och ge barnen sunda värderingar, som gör att de kan visa medmänsklighet till andra människor. Det kan handla om känslor som tvekan, osäkerhet och rädsla som bidrar till svårigheter i arbetet eller att arbetet helt avtar utan utvecklingsmöjligheter för barnet (Maltén, 1998). I vår kommande yrkesroll som förskollärare kommer vi att möta olika konfliktsituationer där barnen inte delar samma uppfattning. I dessa möten med barnen blir det avgörande för hur vi agerar och kommer att hantera konflikter. Då är det angeläget att förskolepersonalen har utbildning i att hantera konflikter, vilket kan bidra med strategier till barnen och generera utveckling av barns sociala förmågor (Vestal & Aron-Jones, 2004). Ur ett sådant synsätt tycker vi studenter att det är viktigt att förskollärare har medvetna och uttalade strategier för att hantera olika typer av konflikter. Ytterligare en aspekt är att se konflikter som undervisning och som ger barnen rika konstruktiva utvecklingsmöjligheter.

Det har väckts en nyfikenhet hos oss om att undersöka hur förskollärare ser på sina strategier i konflikthanteringssituationer och hur de motiverar sina val av strategier. I vår roll som förskollärare är det vårt uppdrag att utveckla barnen till sociala- och emotionella kompetenta människor, så att de kan socialisera sig med andra människor med olika attityder och värderingar samt att de kan se konflikter som konstruktiva ur ett livslångt perspektiv. Vår önskan med denna undersökning är att de ska öppna upp för reflektioner och diskussioner i arbetslag på förskolor om hur förskollärare interagerar med barn i konflikthanteringssituationerna. Vilka strategier framkommer ut förskollärarnas utsagor men som inte är uttalade?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att öka kunskapen om hur förskollärare arbetar med konflikthantering.

1.2 Frågeställningar

- Vilka strategier beskriver förskollärarna att de använder sig av i arbetet med konflikthantering
- Hur motiverar förskollärarna sina val av strategier

1.3 Uppsatsdisposition

I avsnitt 2 presenterar vi bakgrunden till vår undersökning. Här redovisar vi begreppsdefinitioner för att beskriva centrala begrepp vi använder i vår studie, styrdokument, teoretiska utgångspunkter och relevant litteratur. Vidare beskrivs de avgränsningar som har gjorts när vi har sökt relevant litteratur. Ytterligare i detta avsnitt tar vi upp tidigare forskning i form av vetenskapliga artiklar och en doktorsavhandling.

I avsnitt 3 presenterar vi valet av metod. Här beskrivs forskningsansats, datainsamlingsmetod, urval, genomförandet, vilka forskningsetiska principer som används. Vidare beskrivs bearbetning och tolkning av dataanalys samt tillförlitlighet.

I avsnitt 4 beskrivs resultatet utifrån datainsamlingen som har olika teman där varje resultatdel beskrivs samt analyseras utifrån teoretiskt perspektiv samt tidigare forskning. Dessa teman är: kommunikation, förskollärarens bemötande, förskollärarens strategier i sin yrkesroll och kompetenser i sin yrkesroll.

I avsnitt 5 framställs metoddiskussionen, resultatdiskussionen och förslag på fortsatt undersökning kring ämnet konflikthantering.

I avsnitt 6 framhålls undersökningens slutsats och relevans för förskolläraryrket. I avsnittet beskrivs vidare förslag till fortsatt forskning.

2 Bakgrund

I detta avsnitt kommer en presentation av hur vi har gjort våra avgränsningar i förhållande till litteratursökningen. Vidare förklarar vi begreppsdefinitioner som är aktuella för vår undersökning och därefter beskrivs förskolans styrdokument. Ytterligare presenteras litteratur och tidigare forskning i den sista delen av kapitlet beskrivs dessutom undersökningens teoretiska perspektiv.

2.1 Begreppsdefinitioner

De begreppsdefinitioner som är centrala för vår undersökning och som vi kommer att belysa är konflikter och konflikthantering, vilka vi likt Faldalen (2010) och Hakvoort (2010) väljer att se som något som måste hanteras och som inte har en given lösning.

Konflikter

Ordet konflikt kan härledas till olika betydelser beroende på i vilken situation det används. För oss innebär konflikter när meningsskiljaktigheter uppstår mellan olika individer och när de inte delar samma åsikter. Faldalen (2010) beskriver konflikter som en motsägelse som innebär att de människor som är involverade i konflikten kolliderar då de inte delar intressen eller åsikter med varandra.

Konflikthantering

Konflikthantering kan ses som ett sätt att hantera konflikterna på, för att nå fram till en lösning mellan berörda individer. För oss innebär konflikthantering en arbetsmetod som kan användas i relation till barnen i förskolan och som kräver att man har olika strategier för att konflikterna ska hanteras konstruktivt. Hakvoort (2010) beskriver vikten av utbildning inom konflikthantering för att hitta metoder samt förhållningssätt som fungerar förebyggande för att minimera att svåra konflikter uppstår genom att behandla, hjälpa samt stoppa konflikterna.

2.2 Litteratursökning

Gällande litteratursökningen har vi tagit hjälp av Mälardalens Högskolas bibliotekarie för att finna vägledning i sökning av vetenskapliga artiklar och avhandlingar som berör vårt aktuella ämne för denna undersökning. Vi har sökt artiklar i databaserna DIVA, ERIC, Google Scholar, SwePub och Primo.

Sökorden som används är "conflict", "conflict strategiers", "resolution", "preschool teacher" "konflikthantering OR conflict", "preschool*OR conflict", "konflikter" och "konflikthantering". Avgränsningarna som vi har gjort i sökningarna avser årtal mellan 2004 – 2019 för att de ska ge oss en bredd men ändå relativt ny forskning inom området. Vi har valt att använda en vetenskaplig artikel av Vestal och Aron-Jones (2004) från ett tidigare arbete som vi tycker är högst relevant för denna undersökning. Vidare har vi tagit hänsyn till att de är peer-reviewed granskade i vetenskapliga tidskrifter.

2.3 Styrdokument

I denna undersökning kommer vi att ta utgångspunkt i Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2016). Den ger vidare uttryck för den värdegrund som förskolans verksamhet ska vila på och som innehåller det etiska förhållningssätt som ska präglade det pedagogiska arbetet. Alla barns lika värde bör komma till uttryck i det pedagogiska arbetet och vilka rättigheter de har. I detta har arbetslaget ett ansvar i att vara förebilder och handleda barnen i att de ska få med sig normer och demokratiska värderingar för att kunna verka som samhällsmedborgare i vårt samhälle. Arbetslaget har som uppgift att hjälpa barnen att kunna ha ett fungerande samspel i barngruppen och hjälpa barnen att bearbeta svåra situationer, konflikter, reda ut missförstånd, lära sig kompromissa med andra barn och att de ska respektera alla medmänniskor. I läroplanen för förskolan kan man läsa att barnen ska stöttas samt uppmuntras i det sociala samspelet både med andra barn och pedagoger samt att de ska lära sig att fungera som enskilda individer (Skolverket, 2016). I läroplanen för förskolan beskriver Skolverket (2016):

Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler (s.9).

2.4 Tidigare forskning

2.4.1 Förskollärares utbildning i konflikthantering

Vestal och Aron-Jones (2004) skriver om konflikthantering i relation till att förskolläraren måste ha kunskaper inom detta område, för att kunna stödja och hjälpa barnen på rätt sätt i konfliktsituationer. I deras studie framkommer det att när barn som växer upp i våldsmiljöer, får möta kompetenta förskollärare med kunskaper om konflikthantering, bidrar det också till att barnen får med sig strategier för att hantera svåra situationer. Detta får positiva konsekvenser för hela samhället då barnen lär sig att hantera sina känslor och att inte använda fysiskt våld i svåra situationer, vilket bidrar till en positiv utveckling. Förskollärare som hade fått utbildning i konflikthantering kunde bemöta och

hantera konflikterna på ett konstruktivt sätt. Utbildningen gjorde att förskollärarna kunde tillägna sig ett förhållningssätt i sin roll där de såg konflikter som utvecklingsmöjligheter (Vestal & Aron-Jones, 2004).

2.4.2 Förskollärarens problemlösning med små barn

Gloeckler och Cassell (2012) skriver om förskollärarens roll och uppgift att ge barnen verktyg för att hantera sin ilska genom att finnas till som stöd och hjälpa barnen i att hantera sina känslor i rutinsituationer. Författarna skriver vidare att när detta möjliggörs kan förskolläraren medvetet rikta uppmärksamheten mot interaktioner mellan andra barn, vilket kan ses som en medveten lärandeprocess i problemlösning. Gloeckler och Cassell (2012) förklarar att när handlingarna blir till kommunikativa uttryck kan förskollärarna hjälpa barnen att förstå andra barns perspektiv genom att sätta ord på barnens upplevda känslor och dialog om vad handlingarna ger för konsekvenser för de andra barnen. Förskollärarens dialoger hjälper barnen att använda sina ord som strategier för att förhandla och lösa problem. Dessutom förklarar de problemlösning som en process som berör människor på många olika sätt. Det handlar inte om att skuldbelägga eller att peka ut barnen, det handlar om att barnen ska få förståelse för att det finns andra vägar att gå i en konfliktsituation. När förskolläraren använder dialoger och öppna frågor tillsammans med barnen kan en lösning förmedlas fram i samförstånd. Denna studie framhåller att förskollärare behöver tänka annorlunda kring att se barns problem som utvecklingsmöjligheter istället för att se barns individuella problem som svårigheter (Gloeckler & Cassell, 2012).

2.4.3 Förskollärarens strategier gällande konflikthantering

Dolk (2013) och Johansson och Emilson (2016) skriver båda om barns motstånd i den sociala kontexten. Dolk (2013) beskriver att motstånd är något som barn gör naturligt i det sociala samspelet och genom detta motstånd kan konflikter uppstå. Johansson och Emilson (2016) exemplifierar barns motstånd i relation till att barn i vissa situationer vill stärka sin tillhörighet i den barngruppen som de vill tillhöra. Å ena sidan finns en risk för exkludering om barnen har alltför skilda åsikter i jämförelse med barngruppen i övrigt. Å andra sidan kan motstånd stärka barnets självkänsla, då det krävs en massa mod från barnet att inte tycka som majoriteten i barngruppen. Förskolan bör ge utrymme för varje enskilt barn, vad de vill uttrycka, på ett respektfullt sätt, med avseende på att skapa lärtillfällen från konfliktsituationen (Johansson & Emilson, 2016).

Dolk (2013) framhäver att förskollärare bör vara observanta på barnens motstånd i syfte att försöka förstå dem och reflektera kring dem tillsammans med barnen istället för att se barnen som bångstyriga. Hon förklarar vidare att det inte innebär att alla barn ska få som de vill utan att det handlar om att skapa

villkor i enlighet med förskolans demokratiuppdrag och med en medveten avsikt att barnen ska lära sig hantera konflikter. Dolk (2013) uppmärksammar i en studie hur viktigt det är med förskollärarnas kompetenser, så att de ska kunna hantera och bemöta konflikter professionellt samt att arbetslaget har ett gemensamt förhållningssätt. Vidare framhäver hen att rutinmässig styrning och olika gränsdragningar minskar barnens fria aktiviteter samt bidrar till att förskollärarna missar oväntade situationer, i nuet med barnen. Vidare förklarar Dolk (2013) att när förskollärarna har tilltro till de oväntade situationerna kan nya interaktioner mellan människor ske och då kan maktrelationer förändras. Hon framhåller att när pedagoger inte vågar utmana sig i sin roll och väljer att arbeta utifrån säkra arbetssätt så upprätthålls de normer och maktrelationer som finns i den rådande kontexten (Dolk, 2013).

Johansson och Emilson (2016) uppmärksammar i en studie att konflikter skapar lärtillfällen om demokratiska normer och värden samt att konflikter kan uppfattas olika beroende på i vilka sammanhang de sker. Det ingår i förskollärarnas uppdrag att lära ut och handleda barnen på förskolan under demokratiska former. Till exempel ska förskollärarna handleda barnen i vilka normer och regler de bör följa. Johansson och Emilson (2016) skriver att förskollärarna bör vara tydliga förebilder för barnen i syfte att förmedla ett demokratiskt uppförande gentemot andra, så trygghet och trivsel kan skapas mellan barnen. Johansson och Emilson (2016) illustrerar dessutom att barnen behöver ta strid och testa normer och rutiner samt att dessa strider bör uppmärksammas och respekteras i sitt sammanhang som ett lärande i barns utbildning. Det ska sålunda finnas möjligheter för barnet att ifrågasätta förskolans normer och rutiner. En del barn väljer att göra motstånd på grund av olika anledningar, fast de egentligen vet att de ska följa förskolans normer och rutiner. En anledning till att barnen gör motstånd kan handla om att de vill känna tillhörighet i barngruppen. Ytterligare en anledning kan vara att barnen har andra intentioner än vad förskolläraren har tänkt att barnen ska göra. När barnen inte samtycker om de demokratiska normer som de väl känner till eller att barnen inte vill följa de regler som finns, sker ett motstånd som kan leda till konflikter (Johansson och Emilson, 2016).

Blank och Jasinski-Schneider (2011) uppmärksammar språket som en strategi att använda sig av i konfliktsituationer. Förskollärarna kan förebygga och minimera att destruktiva konflikter utvecklas mellan barnen, genom att lära barnen att uttrycka sig med ord. När förskollärarna har betydande kompetenser i att använda ett professionellt språk i relation till barnen, möjliggör det för förskolläraren att ha kontroll över situationen. (Blank & Jasinski-Schneider, 2011). På detta sätt kan förskollärarna ge insatser samt att de kan stödja barnen. Målet är att lära barnen att hantera konfliktsituationerna själva genom att förskolläraren erbjuder strategier som ett rikt - och varierat språkbruk. Detta bidrar till att barnen lär sig hantera konflikterna på ett konstruktivt sätt. Vidare

framhålls ett förebyggande arbete som tillsammans med barnen innebär att lära sig lyssna till andra barn och att kunna inta deras perspektiv (Blank & Jasinski-Schneider, 2011).

Arcaro-McPhee, Doppler och Harkins (2009) framhåller vikten av att barnen tillägnar sig konflikthanteringsstrategier med syfte att barnen själva ska försöka lösa konflikterna. I sin forskning beskriver de vidare att förskollärarna intar en mera passiv roll genom att utgå från en förebyggande problemlösningssmodell, som innebär att barnen kan utveckla sociala och kognitiva kompetenser i att hantera konflikterna själva. Arcaro-McPhee m.fl. (2009) skriver att konfliktsituationerna ses som lärsituationer där förskolläraren stödjer barnen vid behov för att vara behjälplig när situationen kräver det. De skriver att när förskollärarna har tillit till barnens egna förmåga skapas ett förtroende mellan förskollärare och barn, där barnen känner sig betydelsefulla och kan då lära sig ta ansvar. Barnen lär sig genom detta att ge uttryck för sina känslor i konfliktsituationer där även barnen i barngruppen kan förstå vad de är för känslor de ger uttryck för. Dessutom ges barnen möjlighet att tillägna sig medkänsla och respekt för en annan människas perspektiv Arcaro-McPhee m.fl. (2009).

2.5 Teoretiska utgångspunkter

Teoretisk ansats för denna undersökning är ur ett sociokulturellt perspektiv, i relation till barns lärande inom konflikter och konflikthantering. Säljö (2000) skriver att vi lär genom interaktioner i förhållande till andra människor i vår omgivning. Det blir viktigt att förhålla sig till centrala begrepp som språk och proximala utvecklingszonen i förhållande till barns lärande och utveckling. I vår undersökning är det sociokulturella perspektivet relevant då syftet med undersökningen är att öka kunskaper om hur förskollärare arbetar med konflikthantering.

2.5.1 Det sociokulturella perspektivet

Vår studie tar sin utgångspunkt i det sociokulturella perspektivet som bygger på Lev Vygotskij teorier om utveckling, lärande och språk som innebär att människan lär sig kontinuerligt i de sociala eller kulturella kontexter de lever i och tillägnar sig kunskaper. Inom det sociokulturella perspektivet är det i mötet med andra människor som kommunikationen kommer till uttryck och som bidrar till hur barnen kan förstå samt verka i sin omvärld. Perspektivet framhåller vikten av att utveckla barnens förmågor och kunskaper i att kunna resonera begreppsmässigt och det i sin tur kan generera till förmågor att kunna lösa svårigheter som uppkommer i vardagliga sammanhang (Säljö, 2000).

När människor utbyter olika erfarenheter som är socialt och kulturellt betingade sker en kognitiv utveckling. Det språkliga redskapet kan ses som ett teckensystem som innebär att vi människor kan uttrycka oss via detta för att tillägna oss förståelse för vår omvärld och som vidgar vår förståelse. Inhämtandet av kunskaper är en kontinuerligt pågående process som står i relation till att tillägna sig nya perspektiv för att förstå sin omvärld. Människor behöver både det talade och skrivna språket för att integrera fullt ut med andra människor i olika kontexter. Språket kan förstås som ett teckensystem som står i ständig utveckling och som integrerar med andra uttrycksmedel mellan människor (Säljö, 2000).

I den närmaste proximala utvecklingszonen beskriver Säljö (2000) att människor inhämtar kunskaper av andra människor som besitter mer kunskaper. Säljö (2000) framhäver ett speciellt utrymme där barnet behöver stöd av en mer kompetent vuxen eller kamrat för att kunna ta till sig en svårare uppgift. Enligt Vygotskij kallas detta utrymme för den proximala utvecklingszonen, där pedagogen ger vägledning och dialog med barnet för att kunna få syn på dess färdigheter. Genom detta kan pedagogen få syn på olika färdigheter som barnen har och som kan utvecklas vidare. Utmaningar innebär för barnet att en utveckling sker om barnet får arbeta med det som ligger inom räckhåll för barnets utvecklingsområde. Säljö (2000) beskriver vidare om förskolläraernas kompetenser, där kunskap och erfarenheter finns för att kunna se barnens känslighet och urskilja när de är redo för att ta till sig ny kunskap och hur de ska vägledas vidare.

3 Metod

I detta avsnitt kommer metoden att presenteras och som har en kvalitativ forskningsansats. Vidare beskrivs datainsamlingsmetod, urval, genomförande, dataanalys, tillförlitlighet och etiska överväganden.

3.1 Forskningsansats

Denna undersökning har en kvalitativ ansats (Bryman, 2015) som valdes utifrån syftet och frågeställningarna för vår datainsamling. Undersökningen utgår från intervjuer som insamlingsmetod för att undersöka respondenternas perspektiv och vad som är betydelsefullt för dem. Vårt kunskapsintresse motiverar vårt val av metod, då vi vill öka kunskaper om hur förskollärare beskriver sina strategier i konflikthantering. Insamlingen av data utgick från åtta intervjuer som hade en semistrukturerad struktur (Bryman, 2015). Intervjuer av semistrukturerad struktur bidrog till att vi kunde ställa följdfrågor för att kunna få fördjupad förståelse av det som vi ansåg vara relevant för vår undersökning av

respondenternas utsagor. Detta möjliggjorde att vi kunde vara flexibla i vår roll som intervjuare för att kunna följa respondenternas svar mer djupgående. De semistrukturerade intervjuerna samt analyser, reflektioner av datainsamlingen bidrog till fördjupad kunskap om undersökningens ämne.

3.2 Datainsamlingsmetod

Bryman (2015) skriver om semistrukturerade intervjuer. Detta är en datainsamlingsmetod som vår undersökning utgick ifrån, då vi ansåg att den var aktuell för vår undersökning för att den skulle ge en inblick i respondenternas erfarenheter.

En fördel med denna metod var att vi kunde få ett djupare perspektiv på det ämne som respondenterna har erfarenheter av (Bryman, 2015). För oss innebar det att vi kunde urskilja vad respondenterna hade för strategier inom konflikter och konflikthantering. Ytterligare en fördel för oss var att vi fick utrymme att vara anpassningsbara när en fråga med ett kort svar kunde vidareutvecklas med följdfrågor och skapade underlag för att kunna besvara undersökningens syfte. I vår undersökning utgick vi ifrån en intervjuguide (Bryman, 2015) som ger intervjuaren en struktur på frågorna. Intervjuguiden tematiserades och innehöll tre kategorier: erfarenheter i sin yrkesprofession, självuppfattning, strategier gällande konflikter och konflikthantering. Detta så att vi skulle kunna precisera våra frågor i förhållande till undersökningens syfte. Frågeställningarnas syfte var att ge oss fördjupade svar på vår undersökning detta för att få ett utförligare resultat. Vidare innebar intervjuguiden att vi kunde förhålla oss till de frågor vi hade i relation till vårt ämne. De utvecklande följdfrågorna blev viktiga att förhålla sig till under intervjun, i syfte att följa upp dem som respondenten gav uttryck och intresse för. För respondenterna innebar detta att de kunde uttrycka sig utan begränsningar som medför, att svaren blev olika. Frågeguiden skrevs ut och användes som ett script, som vi förhöll oss till vid intervjutillfällena. Detta medförde att vi kunde förhålla oss till undersökningens ämne. Resultatet av det insamlade datamaterialet behandlades och transkriberades. Slutligen skrevs transkriberingarna ut.

3.3 Urval

I vår undersökning utgick vi ifrån ett bekvämlighetsurval (Bryman, 2015), anledningen till detta var den korta tidsfristen för arbetet. Vi har valt att intervjua fyra förskollärare på en privat förskola och fyra förskollärare vid två olika kommunala förskolor, i tre olika kommuner i Stockholms län. Vi tog tillvara på de förskollärare som vi mött genom förvärvsarbete och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vi hade kännedom om att dessa förskollärare hade erfarenheter på området då vi själva mött och sett dem arbeta

med att lösa konflikter i förskolan. Syftet med undersökningen var att öka kunskaper om hur förskollärare arbetar med konflikthantering.

3.4 Genomförande

I början av vårt arbete tog vi kontakt med de förskolor som vi visste hade ett medvetet arbete kring konflikter och konflikthantering utifrån våra tidigare erfarenheter av verksamhetspraktik under vår utbildning till förskollärare. Respondenterna vid dessa förskolor hade insikter i sitt förhållningssätt gällande konflikthantering och ett arbetssätt kring detta. Vi formulerade tillsammans ett missivbrev (bilaga ett) som vi sedan skickade ut till respondenterna för att informera om studiens syfte och de etiska riktlinjerna. Vi ville försäkra oss om att de också var intresserade att delta i undersökningen och genom detta fick de besvara det med ett svarsmejl. I detta brev informerade vi om vårt valda ämne kring undersökningen samt vårt syfte. I missivbrevet informerades respondenterna att vi önskade spela in intervjuerna. Vi förberedde oss genom att studera teori och tidigare forskning på vårt valda ämne för vår undersökning. Vi konstruerade och tematiserade en frågeguide (Bilaga 2) som fungerade som ett manus att förhålla oss till under intervjuerna med samtliga respondenter. Respondenterna har fått välja en ostörd plats på förskolan som de själva kan känna sig bekväma i. Detta för att vi ville att respondenterna skulle känna sig bekväma så att vi kunde utveckla våra frågeställningar. Vårt syfte var att få syn på vilka medvetna strategier gällande konflikthantering respondenterna har i sin roll som förskollärare. Genom följdfrågor fick vi givande och innehållsrika svar från respondenterna. Intervjuerna skedde enskilt i en ostörd miljö för att skapa bästa förutsättningar för respondenten. Alla intervjuer varade i cirka 30 minuter. Ljudupptagningen skedde med hjälp av våra mobiltelefoner där vi använde mobilappen röstmemon. Våra mobiltelefoner har integritetsskydd med privata koder så att det försvårar för obehöriga att komma åt det inspelade datamaterialet. Det inspelade materialet överfördes till våra privata datorer för att sedan transkriberas. Respondenterna intervjuades en i taget för att vi skulle få en fördjupad insikt av ämnet konflikthantering.

3.5 Dataanalys

Det insamlade datamaterialet som framkom av våra åtta intervjuer transkriberades och skrevs ut. Omfattning av sammanställningen har varit cirka 6 timmar ljudupptagning. Efter att ha lyssnat flertalet gånger på ljudupptagningarna sammanställdes cirka 18 sidor transkriberad text, som lästes flertal gånger. Vi har tillsammans sammanställt och analyserat intervjuerna, för att kunna strukturera vår datainsamling. Bryman (2015) skriver om tematisk analys för att skapa teman när man sammanställer data från intervjuerna. Datamaterialet som vi samlade in undersöktes i syfte att

kunna urskilja olika mönster och återkommande teman. För att kunna analysera materialet gjorde vi en sammanställning samt att vi tillsammans läste för att se om vi kunde urskilja liknande mönster eller olika teman. Tematiseringen bidrog till att vi kunna urskilja återkommande teman. Dessa teman ställdes i relation till våra frågeställningar vilket vi ansåg hade relevans för vår undersökning då det bidrog till att vi kunde urskilja vad som var viktigt för vår specifika undersökning. I resultatet presenteras svaren av intervjuerna under de teman som vi kunde urskilja. Dessa olika teman används som underrubriker för att ställas i relation till resultatet. Bryman (2015) skriver att detta är att systematisera sitt resultat utifrån de mönster som framkommer ur sammanställningen av intervjuernas utsagor.

3.6 Tillförlitlighet

I vår undersökning har vi medvetet valt ut en teori och läst in oss på ämnet konflikthantering som bidrar till trovärdighet för vårt arbete. För att ytterligare stärka kvalitén i vår undersökning har vi sökt och studerat tidigare forskning och litteratur, som möjliggjorde att vi kunde konstruera intervjufrågor som var riktade mot det som vi ville ha svar på i relation till vårt syfte samt frågeställningar.

Bryman (2015) skriver om Gubas och Lincons alternativa kriterier om tillförlitlighet för att kunna avgöra kvalitén i kvalitativa studier. Tillförlitligheten innehåller fyra olika kategorier som beskrivs som trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet, styrka och konfirmera. Trovärdighet i vår undersökning innebär att respondenterna ska kunna ta del av resultatet för att se att vi som intervjuare har uppfattat respondenternas uppfattningar på ett verklighetstroget sätt. I intervjuguiden sammanställde vi våra egen konstruerade frågeställningar som vi tillsammans med vår handledare har haft diskussioner om. Detta för att våra intervjufrågor skulle stå i relation till undersökningens syfte samt frågeställningar och genom det ses som betydelsefulla. Detta skapade förutsättningar till att stärka kvalitén i vår undersökning.

Bryman (2015) skriver om överförbarhet som relaterar till hur undersökningens resultat kan användas för vidare studier inom samma område. Undersökningen har utförts på kort tid och urvalet av forskollärare är få därför kan inga garantier ges. Dock har resultatet en tät beskrivning av respondenternas utsagor, detta möjliggör för läsaren att kunna relatera resultatet till en annan kontext. Utifrån resultatets beskrivningar har vi uppnått detta. Under arbetets gång har vår undersökning granskats av vår handledare samt av andra studenter för att säkerhetsställa arbetets pålitlighet i processens alla steg (Bryman, 2015).

3.7 Forskningsetiska principer

I vår undersökning har vi följt Vetenskapsrådets (2017) etiska riktlinjer gällande informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet. Hänsyn till dessa etiska principerna har tagits i planeringen och genomförandet av vårt arbete med hänsyn till respondenterna. I missivbrevet informerades respondenterna om att det var frivilligt att delta i undersökningen och att de kunde välja att när som helst avbryta sitt deltagande utan några negativa konsekvenser för respondenterna. I vårt missivbrev blev respondenterna också informerade om att det färdiga arbetet kommer att publiceras i databasen Diva vid Mälardalens Högskola.

Vidare fick respondenterna information om att ljudupptagning skulle ske vid intervjutillfället. Respondenterna fick också information om att identiteter inte kan urskiljas i form av namn, verksamhet och plats utan att detta skulle förbli anonyma uppgifter och att de som deltagare kommer att tilltalas som "Respondent 1" eller "Respondent 2" och så vidare. Efter detta tillfrågades respondenterna om de ville delta i vår undersökning där vi ombesörjer skriftliga svar via mejl. Vi har informerat om undersökningens tema gällande konflikthantering i förskolan och syftet som innebär att utifrån ett förskollärarperspektiv få ökad kunskap om konflikthanteringsstrategier. Respondenterna fick komma med frågor gällande vårt tema. Efter att undersökningen har publicerats på databasen Diva och avslutats kommer det insamlade datamaterialet att raderas.

4 Resultatredogörelse

I detta avsnitt kommer undersökningens resultat att presenteras där insamlad data har tolkats och analyserats. Resultatet som framkommer nedan tar sin utgångspunkt ur de semistrukturerade intervjuerna som vi har genomfört.

Undersökningens syfte är att öka kunskaper om hur förskollärare arbetar med konflikthantering.

I undersökningens resultat har vi kategoriserat olika teman som har framkommit ur det dataanalyserade materialet och dessa kommer att användas som underrubriker för att presentera vårt resultat. Dessa teman är: förebyggande strategier, kommunikativa strategier, närvarande förskollärare, hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor, positiv inställning, kroppsspråk. Därefter kommer varje tema att ha en analys i ett separat stycke efter resultatredogörelsen.

4.1 Strategier som förskollärarna använder sig av i

konflikthantering

Majoriteten av respondenterna förklarar vikten av att barnen lär sig fungera tillsammans i det sociala samspelet för att de ska kunna lära sig samt utvecklas i förskolans verksamhet. En respondent uttrycker:

I det sociala samspelet lär sig barnen samverka, lära sig sociala koder för hur man är mot varandra som människor. Barnen tränar också på sin sociala förmåga i att kunna argumentera, stå för sin åsikt, lära sig hantera konflikter, vänta på sin tur, förhandla och gör olika val. (Respondent 8)

En av respondenterna förklarar att det är viktigt att lära barnen olika strategier för få en fungerande barngrupp som kan kommunicera sina uttryck istället för att konflikter ska utvecklas kontinuerligt.

4.1.1 Förebyggande strategier

Resultatet visar att flera av respondenterna använder förebyggande strategier när de förklarar att de arbetar systematiskt med likabehandlingsplanen och värdegrunden som en utgångspunkt för arbetet med konflikthantering. En respondent förklarar att detta kan minska konflikterna i barngruppen.

Jag har en medvetenhet om hur ett förebyggande arbetssätt kan användas som en strategi (Respondent 4).

När respondenterna använder förebyggande strategier förklaras det bidra med ett lugnare klimat i barngruppen som gör att det blir färre konflikter mellan barnen. Det förebyggande arbetet innebär att vara närvarande tillsammans med barnen i det sociala samspelet för att visa dem hur man är en bra kamrat genom språket samt kroppsspråket förklarar en respondent.

4.1.2 Kommunikativa strategier

Majoriteten av respondenterna talar om strategier som något som barnen behöver få med sig för att kunna hantera konflikterna. En respondent uttrycker:

Barnen får lära sig att kommunicera med sina ord istället för att bråka eller slåss (Respondent 4).

I det sociala samspelet lär sig barnen att samverka och förhandla med varandra, för att göra detta fullt ut behöver de göra sig förstådda genom att kommunicera med varandra. En respondent framhåller här exempel på vad barnen behöver för att göra sig förstådda:

Jag vill betona kommunikationens betydelse, där språket blir ett centralt bärande verktyg att använda sig av i bemötande till barnen vid konflikthantering (Respondent 3).

4.1.3 Närvarande förskollärare som strategi

I resultatet beskriver flera av respondenterna att de ger barnen strategier när de är närvarande i det sociala samspelet tillsammans med barnen. När respondenterna har en medvetenhet kring när svåra situationer uppstår kan de erbjuda barnen hjälp och stöttning. En respondent uttrycker:

Som strategi vill jag vara en närvarande pedagog tillsammans med barnen, så att de kan känna sig trygga i konfliktsituationer (Respondent 5).

Vilket innebär att hen finns till hands för barnen. Detta gör hen för att barnen behöver stöd och hjälp i kommunikationen i konfliktsituationerna. En respondent uttrycker:

Stödet till barnen innebär att de förhandlar, medlar, diskuterar, och hjälper barnen vid olika typer av val (Respondent 1).

Samtliga av respondenterna förklarar att det innebär att hjälpa barnen att tillägna sig ett rikt kommunikativt uttryck för att de ska kunna vara inkännande för en annans människas perspektiv. Kommunikationen med de yngre barnen innebär att tolka och läsa av barnens icke verbala uttryck framhåller respondenterna. Om detta inte görs kan konfliktsituationen misstolkas förklarar respondenterna och bidra till att konflikten eskalerar.

Det innebär för mig att vara en inkännande pedagog som hjälper barnen att komma fram till en fredlig lösning som alla kan acceptera (Respondent 4).

4.1.4 Hjälpa barnen att sätta ord på känslor

Resultatet visar att respondenterna ger barnen strategier när de hjälper barnen att sätta ord på sina känslor. Att lära barnen att ge sina känslor ett uttryck är viktigt för att de ska kunna reglera sina känslor och genom det tillägna sig nya strategier förklarar respondenterna.

Jag brukar prata om känslor och att försöka sätta ord på barnens upplevda känslor tillsammans med barnen för att de ska få en förståelse för sina egna känslor, som också medför att de kan få förståelse för andra människors perspektiv (Respondent 7).

En respondent förklarar att när de yngre barnen inte har det verbala språket som kommunikationsverktyg, uppstår det oftare konflikter för att barnen inte kan göra sig förstådda med sina kamrater.

Vi pratar mycket om alla sorts känslor för att barnen ska lära sig känna igen dem (Respondent 7).

Utifrån resultatet framkommer det att alla respondenterna arbetar med att ge barnen ett uttryck för sina känslor för att barnen ska få en större förståelse för sig själva och hur de är i sina relationer till andra människor gällande konflikthantering. Flera av respondenterna förklarar att det är viktigt att barnen ska få sina känslor bekräftade och bli lyssnade till.

Ibland måste jag som pedagog ta ett steg tillbaka för att lämna ett barn ifred om situationen är känslösam. Jag tycker det är viktigt att respektera alla barns olika uttryck i konflikter förutom när barn agerar med våld mot andra människor då måste jag agera och tänka säkerhet (Respondent 4).

4.1.5 Positiv inställning som en strategi

Undervisning sker när respondenterna förklarar att de intar en positiv inställning som en strategisk plan för att hantera konflikterna konstruktivt då de uppstår varje dag på förskolan.

I mitt förhållningssätt förhåller jag mig positiv och är närvarande så att barnen kan se att även i svåra situationer kan man vara positiv (respondent 4).

En positiv inställning ska gälla som ett naturligt förhållningssätt gentemot barnen förklarar respondenterna för att de ska lära sig att se konfliktsituationerna som positiva utvecklingsmöjligheter.

En medveten strategi jag använder är när en konflikt uppstår är att samla de barn som har en pågående konflikt för att verbalt lyfta de handlingar som orsakar konflikten. Att vi tillsammans i barngruppen kan reflektera positivt över det inträffade och se till handlingens karaktär och inte skuldbelägga enskilda barn (Respondent 4).

4.1.6 Kroppsspråk som strategi

Några av de motiv som respondenterna ger till ett gott bemötande är de signaler förskolläraren sänder ut i form av kroppsspråk, mimik och tonläge, att vara medveten om sig själv för att kunna stötta barnen på bästa möjliga sätt.

Ett effektivt sätt är att bemöta barnet genom att sitta ned istället för att stå (Respondent 6).

Målet är att barnen ska känna att respondenten är på samma nivå som barnen och att närmandet inte ska uppfattas som något hotfullt. Flera av respondenterna framhåller hur viktigt det är med kroppsspråk och vilka signaler de sänder ut till barnen. En respondent framhåller:

att det är viktigt att ha ett lugnt uttryckssätt och bekräfta barnen med ögonkontakt (Respondent 6).

4.2 Förklaringar till hur förskollärarna motiverar sina val av strategier

Majoriteten av respondenterna förklarar vilka strategier som är viktiga att ha i sin yrkesroll, detta för att kunna hantera konflikterna mellan barnen.

I min yrkesroll innebär konflikter att ha en medvetenhet för att kunna ge barnen en rik kommunikation för att barnen ska bli bättre på att använda sina ord i konfliktsituationerna (Respondent 2).

4.2.1 Medvetna strategier ger ett tydligt förhållningssätt

En respondent förklarar att genom medvetenhet om sig själv får man ett tydligt förhållningssätt som bidrar till att barnen blir trygga och vågar uttrycka sig i konfliktsituationerna.

Jag måste ju själv använda de metoder och tillvägagångssätt som jag förespråkar att barnen ska ha (respondent 6).

En fördel med detta förklarar respondenten är när hen som förskollärare är tydligt i sitt arbetssätt, bidrar det till att hen kan ge barnen nya strategier. Vidare förklarar hen att hen gör detta för barnen ska lära sig att hantera konflikter som en utvecklingsmöjlighet.

4.2.2 Visa hänsyn till barnen

Resultatet visar att respondenterna motiverar sina val av strategier med att det handlar om att ta hänsyn till barnet och för att motarbeta kränkningar.

Barnen måste få komma med synpunkter och göra invändningar då det är en utveckling- och livssituation i att öva demokrati och etik (Respondent 2).

Att lyssna in barnen och fånga deras invändningar samt lära dem om att deras handlingar påverkar barnen i barngruppen sker när respondenterna visar hänsyn till barnets individuella uttryck.

Jag menar att vi som förskollärare måste visa stor hänsyn och respekt för barnen (Respondent 1).

Vidare i resultatet förklarar en av respondenterna att ett sätt att visa hänsyn till barnen är att vara medveten om sitt egna kroppsspråk för vilka signaler man sänder ut.

Stor hänsyn ska alltid tas till varje barn (Respondent 3)

En respondent framhåller att som förskollärare handlar det ibland om att ta ett steg tillbaka för att lämna ett barn ifred om situationen blir för känslös för barnet. Hen tycker att det är viktigt att respektera alla barns olika uttryck i konflikter förutom när barnen agerar med våld mot andra människor då måste hen agera och tänka säkerhet.

4.2.3 Finns inga strategier utbryter kaos

En respondent motiverar sina val av strategier med att finns det inga strategier blir det kaos i barngruppen.

Jag menar att får barnen inga strategier med sig blir det konflikter eller kaos i barngruppen, för att de inte vet hur de ska hantera situationen (respondent 5).

Dessa strategier framhåller respondenten som nödvändiga i barnens utveckling för att de ska kunna samverka tillsammans med andra barn. Hen förklarar att det handlar om att barnen ska kunna stå för sin åsikt och att kunna se att andra barn kan ha en annan åsikt men att de gemensamt kan finna en lösning.

Barnen måste få reagera på förskollärarnas regler för att utveckla sin argumentationsförmåga (Respondent 5).

I resultatet framkommer det genom respondenternas förklaringar att strategier är viktiga i deras yrkesroll för att kunna hantera uppkomna konflikter, som barnen inte kan lösa själva. Flertalet av respondenterna förklarar att konflikterna mellan barnen kan utveckla utåtagerande beteenden om de inte hanteras

Det handlar om att underlätta och göra vardagen lätthanterlig för barnen, så de får möjlighet till att växa och utvecklas som individer (Respondent 5).

4.3 Sammanfattning

I denna undersökning sammanfattas vilka strategier förskollärarna använder gällande konflikthantering. Deras förhållningssätt beskrivs bygga på upplevda erfarenheter och egna förhållningssätt för att hantera konfliktsituationerna. Flera av respondenterna beskriver att det är viktigt att arbeta med barnens känslouttryck i konfliktsituationer och de använder det som en metod i sitt arbete. Respondenterna skiljer sig åt när de talar om vilka strategier som de använder sig av i konflikthantering, men alla respondenter väljer att se konflikter som positiva utvecklingsmöjligheter tillsammans med barnen. Majoriteten av respondenterna har strategier för hur de vill hantera uppkomna

konfliktsituationer och de ser också detta arbete som viktigt. De väljer vidare att se konflikter som ett gemensamt lärande tillsammans med barnen för att barnen ska få flera strategier att välja mellan istället för att de lever ut sina känslor kraftfullt. Ytterligare resonemang som framkommer är att barnen ska få med sig emotionella och sociala färdigheter, för att kunna bli medmänskliga och inknäppande individer som kan hantera olika typer av svåra situationer i ett livslångt perspektiv. Får barnen inte hjälp och stöd av förskollärarna för att hantera konflikterna skapas inga tydliga lärsituationer. Vi kan se att förskollärarna har många olika strategier att använda med barnen så att de i sin tur kan få flera olika verktyg för att kunna möta och handla själva i konflikterna.

5 Analys

I detta avsnitt fördjupar vi undersökningens teoretiska utgångspunkt och placerar tidigare forskning i jämförelse med undersökningens resultat. Avsnittet presenteras med rubriken: strategier som förskollärarna använder sig av i konflikthantering med följande underrubriker: förebyggande strategier, kommunikativa strategier, närvarande förskollärare, att hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor, positiv inställning som en strategi, och kroppsspråk som strategi. I avsnittet beskrivs ytterligare en rubrik: förklaringar till hur förskollärarna motiverar sina val av strategier med följande underrubriker: medvetna strategier ger tydligt förhållningssätt, visa hänsyn till barnen och finns inga strategier utbryter kaos.

5.1 Strategier som förskollärarna använder sig av i konflikthantering

5.1.1 Analys av ”förebyggande strategier”

I det sociokulturella perspektivet framhålls det att människor kontinuerligt lär sig i den kontext som den befinner sig. Språket vidgar samt skapar möjligheter för interaktion samt samarbete mellan vuxna och barn (Säljö, 2000). Ur resultatet påvisas en medvetenhet hos respondenterna när de talar om att arbeta förebyggande med konflikthantering för att barnen ska må bra och känna trygghet. Majoriteten av respondenterna visar hänsyn till barnets perspektiv och vad som är bäst för barnet. Dolk (2013) skriver om förskollärarens kompetenser i syfte att kunna förklara, hantera och bemöta konflikterna. Det går att tolka resultatet som att respondenterna har ett professionellt förhållningssätt till konflikterna i att inse att barnen behöver tid för att kunna reflektera över situationen. Genom respondenternas utsagor finns ett uttalat förebyggande förhållningssätt till hur man medvetet arbetar med

konflikter i förskolan genom läroplanens värdegrund, likabehandlingsplan samt demokratiuppdrag och gör barnen medvetna om hur man är mot varandra som medmänniskor. Som i tidigare forskning (Johanson & Emilson, 2016) visar vår undersökning att när respondenterna är tydliga förebilder i sitt förhållningssätt förmedlar de trygghet och trivsel till barnen som minimerar konflikterna som en del i ett förebyggande arbete.

5.1.2 Analys av ”kommunikativa strategier”

I det sociokulturella perspektivet betonas språkets betydelse i förhållande till hur vi människor lär i relation till andra människor. I förståelsen mellan förskollärare och barn blir språket bärande i att kunna skapa förståelse för varandras perspektiv och för att kunna inhämta nya kunskaper (Säljö, 2000). Resultatet visar på en förståelse hos respondenterna att de genom kommunikationen till barnen ger dem ett gemensamt språk som en strategi för att få barnen att kunna reflektera och bli medveten om hur de agerar och uttrycker sig i olika konfliktsituationer. När respondenterna är närvarande tillsammans med barnen kan de vägleda och ge dem stöd i kommunikationen som framhålls i det sociokulturella perspektivet där kommunikation är en bärande mellan människor. Gloeckler och Cassell (2012) och Blank och Jasinski-Schneider (2011) skriver om förskollärarnas förutsättningar i att ge barnen förståelse för varandra genom ett variationsrikt språk. En respondent arbetar medvetet med begrepp och ord som strategier för att tillsammans med barnen fundera över olika ords betydelse i olika sociala sammanhang. I det sociokulturella perspektivet ses språket som ett centralt verktyg för att barn och vuxna ska kunna förstå varandra i det sociala samspelet (Säljö, 2000). Respondenterna kommunicerar en medvetenhet om hur viktigt det är i barns lärande att det ges möjligheter till att utveckla kommunikativa förmågor genom att resonera så att barnen kan hantera svåra situationer i vardagen.

5.1.3 Analys av ”närvarande förskollärare”

I resultatet beskriver respondenterna att det är viktigt att vara närvarande i att lyssna, försöka förstå vad barnen ger uttryck för, ge barnen talutrymme och tid för att kommunicera. Respondenterna framhäver vidare att arbetet med konflikterna innebär att ge barnen ett språkligt uttryckssätt i form av ord för sina känslor i syfte att skapa ett kommunikativt handlande. I en studie av Arcaro-McPhee m.fl. (2009) framkommer det att när förskollärarna är inkännande finner barnen tilltro till förskollärarna och kan genom detta få barnen möjlighet att uttrycka och sätta rätt ord, för att uttrycka sina känslor i svåra situationer. Detta blir synligt när respondent fyra förklarar att närheten

till barnen möjliggör att barnen kan vägledas genom reflektioner, tolkningar, diskussioner och argumentationer. Att vara inkännande är enligt vår tolkning när respondenterna är närvarande i nuet med barnen och känner in barnen samt gör dem uppmärksamma på begrepp och ord som strategier de kan använda sig av i konfliktsituationer. Sociokulturella perspektivet framhåller språket som ett centralt verktyg för att barnen ska kunna verka samt förstå sin omvärld. Detta skapar möjligheter för barnen att både kunna förstå sig själva och andra barn (Säljö, 2000). Genom respondenternas utsagor framkommer det att hur viktigt det är att i barns lärande att skapa relationer till varandra för att barnen ska känna sig trygga i att vara närvarande tillsammans med respondenterna. Tillsammans kan de då tillägna sig nya strategier. Detta kan relateras till Glocker och Cassells (2012) beskrivning av att när förskollärarna är närvarande och har en dialog tillsammans med barnen utvecklar de nya strategier i konflikthantering. I undersökningen framkommer detta när respondenterna förklarar att de i arbetet med barnen för kontinuerliga dialoger.

5.1.4 Analys av ”att hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor”

I det sociokulturella perspektivet beskrivs språket som ett viktigt hjälpmedel för att kunna kommunicera och för att bearbeta omvärlden i syfte att vidga förståelse för varandra (Säljö, 2000). En respondent talar om känslor i förhållande till det sociala klimatet i barngruppen och beskriver att när barnen kan tolka sina egna känslor kan de kommunicera, hur de känner istället för att gå handgripligen till. I Blank och Jasinski-Schneiders (2011) studie framkommer det att när förskollärarna har ett förebyggande arbete gällande konflikthantering lär sig barnen att lyssna till varandra. Detta förebyggande arbete återspeglas i vår undersökning i respondenternas utsagor. Respondenterna beskriver att detta förebyggande arbete innebär att de gör barnen uppmärksamma på sina egna känslor. När respondenterna och barnen tillsammans pratar och sätter ord på känslor, får barnen en förståelse för den andras perspektiv, något som kan främja en konfliktsituation (Blank & Jasinski-Schneider, 2011). Detta framkommer när respondenterna i vår undersökning berättar att de lär ut ett känslospråk till barnen i syfte att de ska få med sig ett uttryckssätt för sina känslor. Vår tolkning är att respondenterna arbetar med barnens känslor när de är närvarande och lyssnar in barnen i konfliktsituationen. I det sociokulturella perspektivet framhålls relationen mellan vuxna och barn som viktigt, där de tillsammans lär sig samt utvecklas i en kontinuerligt pågående process (Säljö, 2000). När respondenterna försöker hjälpa barnen att lösa konflikterna genom att kommunicera och ge dem strategier i att sätta ord på barnens uppleva känslor identifieras deras sätt att lösa konflikten med en stödjande strategi (Gloecker & Cassell, 2012). Betydelsen av vuxnas närvaro i att tillägna barnen strategier i konflikthantering

framkommer i tidigare forskning (Dolk, 2013) för att barnens känslotillstånd ska kunna hanteras och inte smitta av sig på andra barn.

5.1.5 Analys av ”positiv inställning som en strategi”

Vi ser i resultatet att två av respondenterna arbetar med att främja ett positivt klimat genom att inte döma eller vara misstänksam mot någon när de hanterar konflikterna. Respondenterna beskriver att det är viktigt att så långt det är möjligt, lyssna in barnen för att kunna hjälpa dem att finna nya lösningar ur konflikterna. Det handlar inte om att finna en korrekt lösning utan att försöka medla fram en lösning som flertalet barn kan acceptera (Gloecker och Cassell, 2012). När respondenterna försöker lösa konflikterna tillsammans med barnen försöker de resonera fram positiva lösningar och ge förslag på olika strategier som barnen kan välja mellan, detta kan relateras till att det förmedlas fram en positiv strategi (Blank & Jasinski-Schneider, 2011). Detta kan relateras till den proximala utvecklingszonen där barnen kan utmanas i att försöka hitta positiva lösningar i en svår situation tillsammans med vuxna eller barn (Säljö, 2000).

5.1.6 Analys av ”kroppsspråk som strategier”

I den proximala utvecklingszonen står barnen i relation till en mer kompetent vuxen eller kamrat för att kunna få stöd och lära sig nya saker inte bara genom det talade språket utan genom olika uttryckssätt (Säljö, 2000). I resultatet visas en förståelse hos en respondent att när hen bemöter barnen genom sitt kroppsspråk kan barnen lära sig nya saker. Respondenterna framhåller en medvetenhet i sitt bemötande, så att barnen kan lära sig hur de ska vara i svåra situationer, som att förhålla sig lugn eller att tala med harmonisk röst.

5.2 Förklaringar till hur förskollärarna motiverar sina val av strategier

5.2.1 Analys av ”medvetna strategier ger tydligt förhållningsätt”

I Blank och Jasinski-Schneiders (2011) studie framkommer medvetna kommunikativa strategier hos förskollärarna. Detta framkommer i respondenternas utsagor när de berättar om att de använder medvetna strategier i sitt förhållningsätt. Resultatet visar på att när respondenterna använder dessa strategier tillsammans med barnen kan finna kontroll på situationen och där de blir trygga i att kunna uttrycka sig även i svåra

situationer. Blank och Jasinski-Schneider (2011) skriver att det är viktigt att ge barnen tidiga insatser i konflikthantering, detta för barnen ska kunna lära sig att hantera konflikterna själva i den mån de kan. Detta synliggörs när respondenterna i vår undersökning förklarar att de erbjuder barnen att lära sig om svåra situationer. Syftet som de anger med detta är att barnen ska lära sig att utveckla nya förmågor till att samspele med varandra.

5.2.2 Analys av ”visa hänsyn till barnen”

I tidigare forskning (Johansson & Emilson, 2016) framkommer det att hänsyn, är en viktig aspekt i relation till barnen. Detta kan vi se framträder i vårt resultat när respondenterna beskriver att de använder olika strategier där de tar hänsyn till barnets bästa för att finna många olika vägar ur konflikterna. Det går att göra tolkningar till den proximala utvecklingsfasen, där vuxna framhävs som mera kompetenta där de kan tillägna barnen nya instruktioner och där hänsyn till vad barnet är moget för (Säljö, 2000). Respondenterna framhåller att det krävs en medvetenhet om hur förskollärarna ger barnen hänsyn för att deras integritet ska respekteras och för att kunna utmana dem vidare.

5.2.3 Analys av ”finns inga strategier utbryter kaos”

En av respondenterna beskriver svårigheter med att om barnen inte får strategier med sig för att hantera svåra situationer kan det uppstå kaos i barngruppen. Johansson och Emilson (2016) beskriver att när barnen har invändningar och gör motstånd kan det tolkas som demokratiskt lärande. Demokrati är viktigt för barnen att praktisera. Barnen måste få tycka olika. Johansson och Emilson (2016) ger exempel på att det kan handla om att tillhöra en barngrupp där de får delta och uppleva en betydelsefull gemenskap. Majoriteten av respondenterna beskriver att de tar sitt uppdrag på allvar och vill lära barnen att uttrycka sin röst och kunna göra aktiva val i vardagen i förskolan. Johansson och Emilson (2016) beskriver att förskollärarna har ett ansvar i att handleda barnen till att de får med sig ett demokratiskt förhållningssätt. Om förskolläraren har ett tydligt förhållningssätt med tydliga rutiner och regler minimeras konflikterna samt att det inte utbryter ett kaos. Detta innebär inte att förskollärarna ska acceptera orättvisa eller våld utan att vara ett stöd för barnen när det behövs. Resultatet visar på att respondenterna är medvetna om varför barnen agerar med affekt. När respondenterna ger barnen tid till att hantera konflikterna själva stärker de sig själva samt att de får uttrycka sin röst. Dolk (2013) beskriver också att barn gör naturligt motstånd för att testa sitt handlingsutrymme och framhåller att barn kan associeras med bångstyrighet när de gör motstånd. Det handlar om att försöka förstå motståndet och reflektera kring handlingen istället för att peka ut enskilda barn.

6 Diskussion

I detta avsnitt kommer undersökningens syfte att diskuteras och fördjupas för att lyfta förskolepedagogiskt område samt hur förskollärare hanterar konflikter mellan barn och barn i förskolan. Nedan kommer vi att redovisa vår metoddiskussion och resultatdiskussion samt en slutsats av vårt arbete.

6.1 Metoddiskussion

Vår undersökning tog sin utgångspunkt i en kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer, syftet var att öka kunskaper om hur förskollärare arbetar med konflikthantering.

Undersökningens metod bidrog till att vi fick givande diskussioner med åtta yrkesverksamma förskollärare. Genom intervjufrågorna fick vi svar på våra frågeställningar, som bidrog till att vi fick fördjupade resonemang om hur respondenterna arbetar, vilket förhållningssätt de har, vilka strategier de praktiserar i sin roll samt förklaringar till dessa.

Bryman (2015) skriver om följdfrågor för att utvidga respondenternas resonemang och detta tog vi fasta på. Metodvalet motiveras av att vi ville synliggöra respondenternas tankar samt utsagor och utifrån dessa få svar på vårt syfte samt frågeställningar. Om undersökningen hade haft ett annat metodval hade vi inte kunnat redogöra för respondenternas utsagor.

En nackdel med detta metodval var dock att vi inte kunde synliggöra hur respondenterna praktiskt arbetar tillsammans med barnen då vi inte har använt observationer. En möjlighet för ett vidgat resultat hade kunnat vara att kombinera intervjuer med observationer för att kunna jämföra två olika perspektiv samt för att få ett djupare svar på vårt syfte med undersökningen. Detta skulle vidare kunna innebära att praktiskt se hur både förskollärare samt barn hanterar konflikter i det sociala samspelet och vilka olika strategier de använder sig av för att hantera konflikterna. Undersökningens metodval var väl genomtänkt för att det ska passa vår undersökning och för att det skulle ge oss svar på vårt syfte samt frågeställningar.

Önskvärt för denna undersökning hade varit att ha mer tid för att kunna intervjua fler respondenter och på så sätt kunna få ta del av fler resonemang gällande konflikter. Detta skulle kunna ge ytterligare ett djup och bredd på vår undersökning. Tidsbegränsningen i detta arbete har trots detta inte varit negativ utan arbetet har kunnat genomföras även om mer tid skulle kunna generera ett mer gediget arbete.

Ifall vi har missat någon information ger inspelningarna oss kompletterande information, som bidrar till ett gediget material. Inspelning av intervjuerna

möjliggör en djupgående analys av respondenternas utsagor (Bryman, 2015). När intervjuerna har genomförts har vi tillsammans transkriberat samt sammanställt dem för att de ska återge respondenterna utsagor, så specifikt som möjligt.

Respondenterna i vår undersökning har inte fått läsa intervjufrågorna i förväg, detta för att vi vill kunna få ta del av respondenternas tankar och uppfattningar i nuet. Hade respondenterna fått frågorna till sig innan intervjutillfället hade de kunnat fundera ut möjliga svar samt kunnat förbereda sig, vi ville fånga beskrivningar av verksamheten i nuet. Möjligtvis hade svaren från respondenterna varit mer utförligare om de fått mera tid till att begrunda frågorna.

Ett utförligare resultat hade vart möjligt om vi hade skickat ut frågorna i förväg, så förskollärarna hade haft tid att fundera samt diskutera intervjufrågorna med varandra men vi valde att inte göra så. Genom detta har vi försökt förhålla oss så objektiva som möjligt.

Respondenterna är yrkesverksamma förskollärare vid tre olika förskolor, som har bidragit till att vi har fått olika perspektiv samt djup på de ämne vi avser söka svar på.

6.2 Resultatdiskussion

I denna undersökning, genom resultatanalysen, tydliggörs det hur förskollärare i sitt förhållningssätt beskriver olika strategier samt hur dessa beskrivningar förankras i relation till litteratur som behandlar konflikthantering i förhållande mellan barn och barn i förskolan. I följande avsnitt förs ett resonemang om resultatet i relation till frågeställningarna, tidigare forskning och det teoretiska perspektivet. I avsnittet har vi använt oss av rubriker som vi kunde urskilja ur datainsamlingen.

6.2.1 Vilka strategier beskriver förskollärarna att de använder sig av i arbetet med konflikthantering?

I vårt resultat framkommer det i flera av respondenternas utsagor att det är viktigt med många olika strategier och att de möjliggör för barnen att kunna klara av många olika sociala situationer. Läroplanen för förskolan (2016) framhåller det som viktigt att varje barn lär sig fungera både individuellt och i grupp samt att klara av att hantera konflikter. Vi finner i detta resonemang likheter med resultatet som visar att barnen får hjälp och stöd att bemöta samt hantera olika svåra situationer av förskollärarna, främst genom kommunikationen. En viktig strategi i konfliktsituationer är kommunikationen för att barnen ska kunna använda ord istället för att agera fysiskt. Säljö (2000)

beskriver att i interaktioner mellan människor är språket centralt för att människor ska kunna förstå varandra. Vi jämför detta resonemang med vårt resultat som visar betydelsen av att barnen tillägnar sig ett variationsrikt språk, då respondenterna förklarar språk som viktigt för att barnen ska få ett rikt ordförråd och för att de ska kunna kommunicera i svåra situationer. Majoriteten av respondenterna uppvisar en medvetenhet om att kommunikationen handlar om att tillsammans med barnen förhandla om olika saker, medla mellan barnen, diskutera om olika saker för att barnen ska samspela med varandra. Detta för att barnen i konfliktsituationer ska förstå den andres perspektiv och att man kan tycka olika om saker och för få till stånd ett gemensamt språk.

Resultatet presenterar förskollärarens strategier i form av att vara närvarande för att kunna hjälpa barnen vidare i konfliktsituationerna och för att hjälpa dem att uttrycka sig genom att sätta ord på barnens känslor. Detta kan jämföras med Gloeckler och Cassell (2012) som beskriver att det är viktigt att sätta ord på barnens känslor och att tolka dem för att göra barnen medvetna om vad det är för signaler de sänder ut i konfliktsituationerna så att missförstånd kan minimeras.

I resultatet lyfter respondenterna att barnens känslotillstånd måste hanteras så de inte lever ut sina känslor fullt ut, för detta krävs en medvetenhet hos respondenterna att kunna identifiera dessa känslotillstånd, så barnen inte reagerar i affekt och på så vis skapar flera konfliktsituationer. Dolk (2013) skriver om vikten av att förskolläraren bör ha ett öppet förhållningssätt för att kunna utmana sig själv i konfliktsituationerna tillsammans med barnen. Vi kan dra paralleller till Vestal och Aron-Jones (2004) samt Gloeckler och Cassell (2012) som framhåller att barnens känslotillstånd måste hanteras för att barnen ska kunna tillägna sig nya strategier. Annars blir det inga konstruktiva utvecklingsmöjligheter i den pedagogiska verksamheten. De framhåller vidare att när förskolläraren har utbildning inom konflikthantering kan barnen få en mångfald av nya strategier för att klara av att hantera konfliktsituationer. När barnen får verktyg för att kunna hantera sina egna känslor kan de fokusera på att samspela med andra barn. Barnen får då möjligheter för att tillägna sig problemlösningstrategier som ett lärande för livet. (Gloeckler & Cassell, 2012). Majoriteten av respondenterna uttrycker en medvetenhet om att förskollärarna måste agera, bemöta och läsa av barnens känslotillstånd för att de inte ska påverka hela barngruppen negativt.

Det framkommer i resultatet att det är viktigt att ha positiv inställning samt förebyggande strategier i sin roll för att kunna ge barnen rätt förutsättningar samt att för att vara behjälplig och som ett stöd i svåra situationer, som barnen inte kan lösa själva. Vi jämför detta med Johansson och Emilson (2016) som beskriver att förskolläraren har ett ansvar i att agera handledare och förebild, så att barnen kan tillägna sig ett demokratiskt förhållningssätt. I resultatet framkommer en tydlig medvetenhet hos respondenterna när de beskriver att

deras arbete tar sin utgångspunkt i läroplanens värdegrund. Vi jämför detta med Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2016) som beskriver värdegrunden som ett rättighetsperspektiv med ett etiskt förhållningssätt som innebär att förskollärarna har ett ansvar i att lära barnen i hur de ska förhålla sig mot sina medmänniskor.

I resultatet framställs kroppsspråket som en viktig strategi för att vara inkännande för en annan människa och för att ha kännedom om vilka signaler förskolläraren sänder ut vid konfliktsituationer. Flertalet av respondenterna framhåller en förståelse om hur de agerar inför barnen och framhåller att de måste vara professionella för hur de bemöter barnen i form av vilket tonläge samt kroppsspråk de använder till barnen. Johansson och Emilson (2016) förklarar också vikten av att aktivt lyssna in barnen för att kunna bemöta dem och se till deras perspektiv.

På verksamhetsnivå kan resultatet tolkas som att respondenterna har sociala kompetenser för att lära barnen att hantera och ge dem en mängd olika strategier, så att de kan lära sig att se på konflikter på ett positivt samt konstruktivt sätt. Intentionen med detta arbete som respondenterna anger är att barnen ska kunna verka i sociala sammanhang och komma överens med andra barn i barngruppen. Dolk (2013) beskriver att det är viktigt att arbetslaget har ett gemensamt förhållningssätt som en strategi för att barnens konfliktsituationer ska kunna hanteras. Vidare i resultatet beskriver respondenterna att det handlar om att vidga barnens förståelse för varandra och även om åsikterna går isär kan de mötas samt föra lugna dialoger och reflektera med varandra utan att agera i affekt. Vi vill jämföra detta sätt att arbeta och tänkamed Blank och Jasinski-Schneider (2011) som framhåller vikten av ett professionellt språk som en strategi att utöva tillsammans med barnen. Detta innebär att barnen får hjälp att hitta ord som strategier för att hantera svåra situationer, där de också kan klara av att hantera konflikterna själva när de är redo för det.

I resultatet framkommer det att om förskollärarna har många olika typer av strategier inom konflikthantering, så stärker de sin roll och förmåga att hantera konflikterna. Detta gör att barnen kan känna trygghet inför förskollärarna och våga uttrycka sig med ord. Genom tidigare forskning (Vestal & Aron-Jones, 2004) framkommer det att konflikthantering ses som en kompetens att tillägna sig i sin roll som förskollärare. Vi likställer detta resonemang med vårt resultat som innebär att alla barn ska få rätt förutsättningar att tillägna sig sociala förmågor för livet. Genom vårt resultat framkommer det en tydlig medvetenhet om olika strategier i att utveckla barnens lärande, så att de utvecklar nya kunskaper som i sin tur stärker förskolans kvalitet.

6.2.2 Hur motiverar förskollärarna sina val av strategier

I vårt resultat framkommer det att respondenterna har förebyggande strategier och medvetna strategier i sitt förhållningssätt gällande konflikter som synliggör barnet och utifrån det kan de bli sedda som individer och få sina röster hörda. Vi kan se i resultatet att det handlar om att svåra situationer ska hanteras så fort de dyker upp så de inte tenderar att eskalera och bli en svår konflikt. Resultatet visar även att förskollärarna har en medveten strategi gällande att ha en positiv inställning till barnen i konfliktsituationerna och de motiverar detta med att barnen kan få med sig en positiv känsla i svåra situationer. Vi likställer detta med tidigare forskning (Dolk, 2013) som framhåller det som viktigt att försöka förstå vad det är barnen ger uttryck för i konfliktsituationer, istället för att se deras ifrågasättande som något negativt. Vi tycker att det är betydande att förskollärare kan motivera sin val av strategier, då de ska erbjuda barnen strategier i att kunna hantera svåra situationer. En annan viktig aspekt för oss är att förskollärarna ska kunna dela med sig av sina strategier till både barn och kolleger, då det måste finnas en medvetenhet hos förskollärarna. Vi har själva upplevt att det saknas reflektioner om uttalade strategier på våra enskilda VFU förskolor, om varför förskollärare gör som de gör gällande konflikthantering.

I resultatet framkommer det generellt som viktigt att samla ihop barnen vid svårare konflikter, i syfte att föra dialog om det uppkomna och för att visa hänsyn till barnen. Johansson och Emilson (2016) skriver att varje barn ska visas hänsyn och barnen ska också bli respekterade när de kommunicerar sina uttryck. När förskollärarna visar hänsyn till barnen, lär de sig att lyssna till varandra och de blir mottagliga för att kunna ta till sig nya strategier samt att det utbryter mindre kaos i barngruppen.

Det är viktigt för en förskollärare att tillägna sig olika strategier i sin roll för att kunna vara ett bra stöd samt närvarande i svåra situationer. Detta för att kunna vara behjälplig med barnen på ett mångsidigt sätt. Dolk (2013) föreslår ett verksamhetsgemensamt förhållningssätt för att underlätta vid konfliktsituationer, vilket innebär att förskolläraren är professionell i sin yrkesroll. När förskollärarna får möjlighet att förklara för barnen om vad som förväntas av dem och hur de ska förhålla sig till varandra minskar konflikterna. Vi anser att det är av stor betydelse att förskollärare kan erbjuda många olika strategier för att kunna möta varje barn individuellt och utmana dem vidare. Detta kan förklaras utifrån det sociokulturella perspektivet som Säljö (2000) framhåller att människor lär sig i det sociala samspelet med varandra. Vi har reflekterat över att de förskollärare vi mött inte pratar med varandra om vilka val av strategier de använder. Detta försvårar samspelet mellan förskollärarna när erfarenheter och kunskaper inte delges mellan varandra och de använder sig av egna uttalade strategier i sitt förhållningssätt i arbetet med barnen. Läroplanen för förskolan beskriver vikten av konflikthantering och vi reflekterar

då över att de krävs både kunskap och utbildning gällande strategier i konflikthantering (Skolverket, 2016).

7 Avslutande del

I detta avsnitt kommer undersökningens slutsatser att beskrivas och vilken betydelse undersökningen har för förskolläraryrket. Vidare ger vi till sist också förslag på fortsatta studier.

7.1 Slutsatser

För att barnen ska tillägna sig nya kunskaper måste förskollärarna finnas inom räckhåll för barnen. Barnen lär sig av oss förskollärare eller av en mer kompetent kamrat. Barnets individuella behov och de utmaningar de behöver för att utveckla sina kunskaper framträder i resultatet. För oss innebär detta att förskolläraren har en viktig uppgift i att identifiera vilka erfarenheter barnen har med sig.

I vår undersökning framkommer det olika beskrivningar av hur konflikterna kan förstås och att respondenterna bär med sig olika erfarenheter för att hantera dem. Majoriteten av respondenternas utsagor beskriver olika strategier som de använder sig av i arbetet med att hantera konflikter mellan barnen. Dessa kommunikativa, sociala och emotionella strategier kan se olika ut beroende på situationen. Barnen får genom detta en mängd olika strategier med sig för att kunna hantera olika svåra situationer. Genom våra erfarenheter samt i likhet med Gloeckler och Cassell (2012) har vi sett att när barnen får kommunikativa strategier för att använda sina ord kan barnen i konfliktsituationer ändå lära sig att förhandla och kompromissa. I resultatet framkommer det att förskollärarna är närvarande tillsammans med barnen, för att barnen ska lära sig se konflikter som en konstruktiv utvecklingsmöjlighet.

7.2 Undersökningens betydelse för förskolläraryrket

Vår undersökning behandlar ämnet konflikthantering som har betydelse för förskolläraryrket och förskolans verksamhet som helhet, då Läroplanen för förskolan beskriver vikten av att konflikter mellan barnen bör hanteras medvetet, för att de ska ge barnen en konstruktiv utveckling (Skolverket, 2016). Tidigare forskning åskådliggör olika strategier för att hantera konflikter mellan barnen och förskollärarens viktiga roll i att ge barnen en mångfald av strategier för att de ska kunna möta och verka i många olika sociala sammankomster. Syftet med undersökningen var att öka kunskaper om hur förskollärare

beskriver sina strategier i konflikthantering i förskolan och hur de motiverar sin val. Genom kontinuerliga diskussioner samt resonemang kan detta leda till ett förändringsarbete i förskolans verksamhet kring konflikter, konflikthantering samt konflikthanteringsstrategier.

7.3 Förslag till fortsatta studier

I undersökningens resultat framkom det att respondenternas syfte med arbetet med konflikter var att lära barnen inför dess framtid att hantera svåra situationer på egen hand samt för att kunna integrera med många olika människor. Vår undersökning fokusera på respondenternas förhållningssätt och i utövandet av sin yrkesroll i förhållande barnen. Det skulle vara intressant att rikta fokus mot barnens konfliktlösning strategier i förhållande mellan barn och barn. Ett annat alternativ till fortsatt forskning för att fördjupa förståelse för förskollärarnas utövande av strategier skulle för oss vara att via observationer se hur de praktiskt arbetar med konflikter.

Referenslista

- Arcaro Mcphee, R., Doppler, E. E., & Harkins, D. A. (2009). Conflict resolution in a preschool constructivist classroom. *Journal of Research in Childhood Education, 17(1)*, 19-15. doi: 10.1080/02568540209594995
- Blank, J. & Jasinski Schneider, J. (2011). "Use Your Words:" Reconsidering the Language of Conflict in the Early Years. *Contemporary issues in early childhood, 12(3)*, 198 - 211. doi: 10.2304/ciec.2011.12.3.198
- Bryman, A. (2015). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Dolk (2013). *Bångstyriga barn - makt, normer och delaktighet i förskolan*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Faldalen, S. (2010). Människors mål kan vara oförenliga utan att de själva är det. I M, Palm (red.), *Låt oss tvista igen: om konflikthantering i förskola och skola* (s. 51–63) Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Gloeckler, L. & Cassell, J. (2012). Teacher Practices with Toddlers During Social Problem Solving Opportunities. *Early Childhood Education Journal, 40(4)*, 251 – 257. doi: 10.1007/s10643-011-0495-4
- Hakvoort, I. (2010). Bara bråk? Bygg en pyramid! I. I. Palm (Red.), *Låt oss tvista igen: om konflikthantering i förskola och skola* (s. 19–25) Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Johansson, E & Emilson, A (2016) Conflicts and resistance: potentials for democracy learning in preschool. *International Journal of Early Years Education, 24(1)*, 19–35. doi: 10.1080/09669760.2015.1133073
- Maltén, A. (1998). *Kommunikation och konflikthantering: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Palm, A. (2010). *Låt oss tvista igen! om konflikthantering i förskola och skola*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. (2. uppl.) Stockholm: Norstedts.
- Säljö, R. (2014). Den lärande människan – teoretiska traditioner. I U. P Lundgren, R. Säljö, C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare* (s. 297–309) Stockholm: Natur och kultur.

Vestal, A. & Aron Jones, N. (2004). Peace Building and Conflict Resolution in Preschool Children. *Journal of research in childhood education*, 19(2), 131-142. doi:10.1080/02568540409595060

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Skolverket (2016). *Läroplan för förskolan: Lpfö98 (reviderad)* Stockholm: Fritzes.

Bilaga 1: Missivbrev

Information gällande en undersökning om konflikter och konflikthantering i förskolan. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Hej!

Vi är två studenter som läser sista terminen på förskolläraryrket vid Mälardalens högskola i Västerås och vi skriver ett självständigt arbete. Vårt ämne berör konflikter och konflikthantering i förskolan. Syftet med vår undersökning är att skaffa oss en bild om vilka kunskaper, metoder och strategier förskollärare beskriver gällande konflikthantering i förskolans verksamhet.

Därför skulle vi vilja intervjua er. Intervjuerna kommer ta ca 30 min i tid som vi kommer att spela in med ert godkännande. Intervjuerna kommer att äga rum på respondenternas respektive arbetsplats under april 2019. Det är du som bestämmer tid och plats för att det ska kännas så bekvämt som möjligt för dig.

Hela undersökningen omfattas av Vetenskapsrådets etiska riktlinjer som informationskravet, samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Det innebär att det insamlade materialet behandlas och förvaras säkert och obehöriga har ej tillgång till information. Materialet kommer att bearbetas och hanteras endast av oss studenter, namn och annan känslig information kommer att anonymiseras.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har rätten att när som helst avbryta ert deltagande utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig.

Efter att studien har examinerats kommer allt insamlat material att förstöras dock senast den 29 augusti 2019. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen Diva.

Var vänligen meddela oss ert deltagande genom ett skriftligt svarsmejl med ert telefonnummer så kontaktar vi er för bokning av tid.

Har Du frågor om undersökningen är du välkommen att höra av dig till någon av oss!

Med vänliga hälsningar

Ulrika Ulstrup, mobilnummer 0760342xxx. uup15001@student.mdh.se
Viktoria Legrén, mobilnummer 0762756xxx. vln16001@student.mdh.se
Stockholm 15/4-2019

Handledare: Ester Catucci ester.catucci@mdh.se

Bilaga 2 Frågeguide

Intervjuguide

Semistrukturerad frågeguide med personliga intervjuer

Tema: Erfarenheter och strategier gällande konflikthantering 14 frågor

Kunskaper i relation till sin yrkesprofession gällande konflikthantering

1. Vad innebär konflikthantering för dig? (Öppen inledningsfråga om ämnet)
2. Kan du berätta hur du hanterar konflikter mellan barn och barn i förskolan?
3. Vilka regler samt förhållningssätt ska barnen förhålla sig till när en konflikt uppstår och i så fall varför?

Självuppfattning i sin roll:

4. Kan du beskriva vilken roll du har i konflikthantering?
5. Hur arbetar du förebyggande gällande konflikthantering för att främja ett trivsamt klimat i barngruppen?
6. På vilket sätt anser du att barnen ges möjlighet att själva lösa konflikter?
7. Vilka lärandemöjligheter anser du finns för barnen i konfliktsituationer?

Strategier för konflikthantering:

8. Vilka utmaningar tycker du finns i arbetet med konflikthantering?
9. Vilka generella kunskaper har du gällande konflikthantering?
10. Vilka förhållningssätt eller arbetsmetoder finns det på er förskola i arbetet med konflikthantering?
11. När anser du att ni behöver få stöd för att hantera konflikter? Vilka typ av stöd kan ni få?
12. På vilket sätt ges du möjlighet att reflektera kring arbetet med konflikthantering tillsammans med dina kollegor?
13. Vilka strategier använder du dig av för att hantera konflikter?
14. Har ni rutiner eller någon handlingsplan för konflikthantering och hur gör ni barnen delaktiga i detta arbete?